

Noten

- 1 Veiling Christie's Amsterdam, *European Noble and Private Collections*, Sale 2875 (13 en 14 december 2011), lot 357. Circle of Isaac Ouwater, *Ships docking in a harbour with elegant people on the quay*. Olie op doek, 33.6 x 41.8 cm.
- 2 Volgens andere bronnen was hij gedoopt op 17 maart 1750, maar dit moet berusten op een misverstand. In de doopregisters van Amsterdam wordt er op de genoemde datum geen Isaac of een ander kind met de naam Ouwater genoemd.
- 3 Zonder bronvermelding werd bij een schilderij van Isaac Ouwater, dat werd verkocht bij Salomon Lilian in Amsterdam, vermeld dat de vader van Isaac Ouwater ook schilder was en met zijn gezin van 1752 tot 1754 in Den Haag woonde. Blijkens de gegevens die berusten bij het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie in Den Haag is er een bloemstilleven en landschap bekend van een schilder Jacob Ouwater. Hij was afkomstig uit Zeeland en van 1750 tot 1754 lid van de *Haagsche Confreriekamer van Pictura*. Deze laatstgenoemde gegevens zijn deels ontleend aan A.J. van der Aa, *Biografisch Woordenboek der Nederlanden*, deel 14, p, 293.
- 4 Er zijn twee prenten bekend van Cornelis Bogerts naar tekeningen van Ouwater met scènes uit de zeeslag bij de Doggersbank die op 5 augustus 1781 plaatsvond aan het begin van de Vierde Engels-Nederlandse Oorlog.
- 5 Beide werken zijn olie op doek en 40.5 x 56.5 cm.
- 6 Het schilderij is in de nacht van 9 op 10 januari 2005 uit het museum gestolen.
- 7 Het werk is olie op doek en 36 x 43.8 cm en volgens de opgave van de website van de galerie rechtsonder gesigneerd. Het bevond zich in 1933 in de kunsthandel van B. Houthakker in Amsterdam en daarna in de verzameling van Beursman in Amsterdam.
- 8 Olie op doek, 35.5 x 44.5 cm. Zie *Staatsgalerie Schleissheim, Verzeichnis der Gemälde* (München 1980), p. 34 met afb.
- 9 Westfries Archief (WA), Archief gemeentebestuur Hoorn 1816-1949, 496 (24 sept. 1867).
- 10 Op 30 juni 1862 werd het gemeentelijk museum van Haarlem in het gemeentehuis geopend. Voor de eerste tentoonstelling had De Graaf het werk van Ouwater in bruikleen gegeven. Zie *Kunstnieuws, Kunstkronijk ter aanmoediging en bevordering der schone kunsten, nieuwe serie, vijfde jaargang* (Leiden 1864), p. 24. Blijkens de catalogus van het Frans Halmuseum uit 1972 waarin het werk onder nummer 237 is gecatalogiseerd werd het in 1863 aan het museum geschonken.
- 11 WA, Archief gemeentebestuur Hoorn 1816-1949, 33 (7 sept. 1869).
- 12 *Verlag van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Hoorn aan de Raad der Gemeente, gedaan in de vergadering van den 29 maart 1853, overeenkomstig Art. 182 der Gemeente-wet* (Hoorn 1853), p. 27-28.
- 13 *Algemeen verslag van den toestand der gemeente Hoorn, over het jaar 1876* (Hoorn 1877), p. 89.
- 14 J.R. Brozius, *De oprichting van het Westfries Museum*, Uitgave Stichting Vrienden van het Westfries Museum 44, (2005), p. 16.
- 15 *Verlag van den Toestand der Gemeente Hoorn, over het jaar 1881* (Hoorn 1882), p. 154. Het Westfries Museum werd 27 juli 1881 geopend.
- 16 De beide tekeningen staan op naam van Hendrik de Winter (1717-1790), maar volgens de opschrift op de achterzijde 'Oudewater del 1780' zijn ze mogelijk gebaseerd op tekeningen van Van Oudewater. Ook de mogelijkheid van Isaac Ouwater als maker wordt verondersteld. Zie Beeldbank Noord-Hollands Archief nr. 1239 (Gezicht op de kerk van Grosthuisen) en nr. 2110 (Gezicht op de kerk van Middellie).
- 17 *Jaarverslag van de toestand der gemeente Hoorn over het jaar 1856 door Burgemeester en Wethouders uitgebragt aan den Gemeente-Raad* (Hoorn 1857), p. 13.
- 18 *Hoornsche Courant*, 13 juli 1884, p. 1.
- 19 Een onderzoekje langs de belangrijkste naslagwerken en databases noch navraag bij het Baggermuseum in Sliedrecht leverde niets op.
- 20 De uitvinding van het fluitschip in 1595 wordt door de Hoornse kroniekschrijver Velius toegedicht aan Pieter Jansz Liorne.
- 21 G. Doorman, De Amsterdamse moddermolen, maandblad *Amstelodamum* 38 (1951), p. 147.
- 22 WA, Hoorn, Oud Archief 2530b. Betreft losse rekening uit 1797.
- 23 WA, Hoorn, DTB 69 (5 mei 1780). Jan Strootman overleed in 1816 in Haarlem op 84-jarige leeftijd. Blijkens de aangifte van overlijden was hij geboren in Lingen (Nedersachsen, Duitsland). Zie

- Digitale Stamboom Kennemerland, Haarlem, Akte jaar 1816, nummer 2-11. Zijn eerste vrouw was Geertruij van Leempoel met wie hij twee kinderen kreeg. WA, Hoorn, Not. Arch. 2430 (5 mei 1780).
- 24 *Amsterdamse Courant* van 1 april 1780 en 8 april 1780.
- 25 Zie de advertentie in de *Amsterdamse Courant* van 20 januari 1791.
- 26 R. de Knegt, De diepmolen, een vinding uit Hoorn. De ontwikkeling van de moddermolen, *Oud Hoorn* 25 (2003), nr. 4, p. 149-150.
- 27 WA, Hoorn, Oud Archief 130 (5 aug. 1730).
- 28 WA, Hoorn, Oud Archief 2543d (4 mrt. 1776, 31 dec. 1776).
- 29 WA, Hoorn, Oud Archief 2543d (22 aug. 1778).
- 30 WA, Hoorn, Oud Archief 2540b (31 dec. 1778).
- 31 WA, Hoorn, Oud Archief 2540b (19 feb. 1779).

32 In 1780 werd begonnen met de bouw van de *Avenhorn* (van 140 voet en 440 last), in 1783 met de *Belvliet* (van 140 voet en 440 last), in 1784 met de *Drechterland* (van 150 voet en 575 last), in 1785 met de *Schagen* (van 140 voet en 440 last), in 1787 met de *Nieuwstad* (van 140 voet en 440 last), in 1788 de *Constitutie* (van 140 voet en 440 last), in 1789 met de *Oosthuizen* (van 140 voet en 440 last) en in 1790 met de *Kromhout* (van 140 voet en 440 last). Met de bouw van de *Berkhout* (van 150 voet, 575 last) was men in 1779 begonnen maar het schip liep in verband met de oorlog pas in 1873 af.

33 *Amsterdamse Courant* van 25 januari 1787.

34 WA, Hoorn, Oud Archief 172 (3 februari 1787).

35 Rijksmuseum Zuiderzeemuseum inv. nr. 8503. Op de deksel is een afbeelding te zien van de haven van Enkhuizen met enkele schepen en op de onderzijde het opschrift: '*De bank of het Krabbersgat; Geleegen in de Zuyderzee voor de stad Enchuysen, is Uytgediept in den Jaare Anno 1783. Door Ary van der Linden Woonagtig tot Rotterdam*'.

36 WA, Hoorn, Oud Archief 162 (4 okt. 1788). In de akte staat dat Van der Linden het werk op 3 februari 1787 heeft aangenomen. Volgens de index op het memoriaal van burgemeesters genoemd in noot 20 was het 4 februari.

37 WA, Hoorn, Oud Archief 134 (21 mei 1787).

38 WA, Hoorn, Oud Archief 2530b. De betaling aan Van der Linden wordt genoemd in een ongedateerd rekeningoverzicht van alle kosten aan de havens en zeewerken opgemaakt tussen 1773 en 1797. De totale kosten bedroegen meer dan 207.000 gulden.

39 *Nieuwe Nederlandsche Jaarboeken, of vervolg der merkwaardigste geschiedenissen* (Leiden, Amsterdam 1788), deel 23, 2de stuk, pag. 1383.

40 De *Schoonderloo* was gebouwd in 1779 voor de Kamer van Delft. Het schip was 140 voet lang (39 m.) en 440 last (880 ton). Het was in juli 1787 aangekomen in de haven Hoorn en vertrok in november 1788 vanaf Texel naar Batavia.

41 C.M. Lesger, Hoorn als stedelijk knooppunt. Stedensystemen tijdens de late middeleeuwen en vroegmoderne tijd, p. 137

42 WA, Hoorn, Oud Archief 2508 (25 aug. 1795).

43 WA, Hoorn, Oud Archief 3397a (17 jan. 1800).

44 WA, Hoorn, Oud Archief 3379a (18 juli 1800). De verkoopprijs staat vermeld in de thesaurierekening van het jaar 1800. Zie Hoorn, Oud Archief 1265.

45 WA, Archief Gemeentebestuur Hoorn 1816-1949, 9 (10 sept. 1839). Pieter van Akerlaken (1792-1862), een telg van een oud Hoorns regentengeslacht, was van circa 1817 tot 1845

gemeenteontvanger van Hoorn. Hij werd in 1838 lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal en was van 1847 tot 1862 burgemeester van Hoorn.